

## ការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់

- បញ្ញត្តិកម្ម : សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការប្រកួតប្រជែង  
ជំពូកទី៣. ផ្នែកទី២: ការរំលោភបំពានដោយជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ (មាត្រា១៣: សកម្មភាពមិនស្របច្បាប់នានារបស់បុគ្គលដែលមានជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ)
- ក្រសួង : ពាណិជ្ជកម្ម
- លេខយោង : ០០៧/ព.ណ
- កាលបរិច្ឆេទចាប់ផ្តើម : ថ្ងៃទី ០១ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០១៧
- កាលបរិច្ឆេទបញ្ចប់ : ថ្ងៃទី ៣១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨

### អត្ថាធិប្បាយសង្ខេបអំពីសំណើបញ្ញត្តិកម្ម

ដើម្បីចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (WTO) និង សហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាន (AEC) ក៏ដូចជាដើម្បីសម្របខ្លួនចូលក្នុងចរន្តសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារពិភពលោក រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានតម្រូវឱ្យបំពេញលក្ខខណ្ឌនានា រួមទាំងការបង្កើតច្បាប់មួយចំនួន ក្នុងនោះច្បាប់ស្តីពី“ការប្រកួតប្រជែង” ក៏ជាលក្ខខណ្ឌដ៏ចំបងមួយផងដែរ ។

ដោយឡែកចំពោះសហគមន៍អាស៊ាន គ្រប់បណ្តាប្រទេសជាសមាជិក បានតម្រូវឱ្យមានច្បាប់ស្តីពី“ការប្រកួតប្រជែង” នៅឆ្នាំ២០១៥ ក៏ប៉ុន្តែគិតពីថ្ងៃចាប់ផ្តើមកសាង រហូតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ន អស់រយៈកាលជាង ០៨ (ប្រាំបី) ឆ្នាំកន្លងមកហើយ ច្បាប់នេះនៅតែជាសេចក្តីព្រាងនៅឡើយ ដោយសារតែមានកិច្ចពិភាក្សាចម្រូងចម្រាញ់រវាងមាត្រាជាច្រើន ក្នុងនោះមាត្រា១៣ ក្នុងផ្នែកទី២ នៃជំពូកទី៣ ដែលចែងអំពី “ការរំលោភបំពានដោយជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ” ក៏ត្រូវបានចោទជាបញ្ហា មិនទាន់ទទួលបានការយល់ព្រមអនុម័តនៅឡើយ ។

“ជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ” សំដៅដល់ស្ថានភាពមួយដែលបុគ្គលណាមួយ ឬ រួមគ្នាជាមួយបុគ្គលផ្សេងទៀតស្ថិតក្នុងជម្រកលើទីផ្សារក្នុងការធ្វើសកម្មភាពនានា ដោយគ្មានការរារាំង វិភត្តិត ពីគូប្រកួតប្រជែង ឬ គូប្រកួតប្រជែងសក្តានុពលនានា ។

ក្នុងចំណោមប្រទេសសមាជិកអាស៊ានទាំង ១០ គឺប្រទេសចំនួន ០៩ មានច្បាប់ស្តីពី“ការប្រកួតប្រជែង” ដែលនៅក្នុងមាត្រានៃច្បាប់ទាំងនោះក៏មានចែងផងដែរអំពី “ការរំលោភបំពានដោយជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ” ។

នៅក្នុងកិច្ចសហការដៃគូសេដ្ឋកិច្ច ប្រទេសមួយចំនួនរួមទាំងប្រទេសជាសមាជិកសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ានផង បានស្ទង់នាំកម្ពុជាអំពីវត្តមាននៃច្បាប់នេះ ក្នុងគោលបំណងចង់បង្កើតធុរកិច្ចថ្មីៗ ដើម្បីចូលរួមចំណែកក្នុងការជម្រុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបន្ថែមទៀត តាមរយៈការប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាព ដើម្បីផ្តល់

លទ្ធភាពដល់អ្នកប្រើប្រាស់ ឬ អតិថិជនឲ្យទទួលបាននូវ ផលិតផល និង សេវាកម្ម ដែលមានតម្លៃកាន់តែទាប និង ប្រកបដោយគុណភាព ពោលគឺក៏ដូចជាដើម្បីឲ្យមានការធានានូវការទប់ស្កាត់សកម្មភាព ការរារាំង វិវត្តន៍ និង បង្កូចការប្រកួតប្រជែង ដែលធ្វើឡើងតាមរយៈ “ការរំលោភបំពានដោយជំហរខុសគ្នាភាពលើទីផ្សារ” នេះ ។

នៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក៏មានចែងអំពីប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី ដែលផ្តល់ លទ្ធភាពឲ្យមានការប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាព ក្នុងគោលបំណងដើម្បីជម្រុញឲ្យមានកំនើនវិនិយោគ ក៏ដូចជា ធុរកិច្ចថ្មីៗ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ដើម្បីសម្រេចបាននូវការសន្យារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ជាមួយអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក និង សហគមន៍អាស៊ានអំពីរឿងនេះ នាយកដ្ឋាននីតិកម្ម និង នាយកដ្ឋានកិច្ចការប្រកួតប្រជែង នៃក្រសួងពាណិជ្ជ- កម្ម ជាអនុកទទួលខុសត្រូវក្នុងកិច្ចសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ លើការស្រាវជ្រាវ រៀបចំ ចងក្រង និង ជម្រុញដំណើរការតាក់តែងច្បាប់ស្តីពី “ការប្រកួតប្រជែង” ឲ្យបានល្អិតល្អន់ សព្វជ្រុងជ្រោយ និង មានគុណភាព ស្របតាមបទដ្ឋានជាតិ និង អន្តរជាតិ ។

មាត្រានេះ នឹងគ្របដណ្តប់លើបុគ្គលទាំងឡាយណាដែលធ្វើសកម្មភាពធុរកិច្ចដោយ រារាំង វិវត្តន៍ ឬ បង្កូចការប្រកួតប្រជែងនៅក្នុងទីផ្សារ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា តាមរយៈ “ការរំលោភបំពានដោយជំហរខុសគ្នា ភាពលើទីផ្សារ” ។

ច្បាប់ស្តីពី “ការប្រកួតប្រជែង” មានផ្នែកសំខាន់ៗចំនួន ០៣ (បី) គឺ៖

- ១/. កិច្ចព្រមព្រៀងរារាំងការប្រកួតប្រជែង (ការព្រមព្រៀងខ្សែផ្តុកមិនស្របច្បាប់ ហៅកាត់ថា កាតែល-Cartel និង ការព្រមព្រៀងខ្សែឈរដែលមិនស្របច្បាប់)
- ២/. ការរំលោភបំពានដោយជំហរខុសគ្នាភាពលើទីផ្សារ និង
- ៣/. ការរួមបញ្ចូលគ្នានៃធុរកិច្ច ។ ដែលសកម្មភាពទាំងនេះអាចប្រព្រឹត្តឡើងដោយខុសច្បាប់នៅក្នុងចរន្ត សេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី និង បង្កឲ្យមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។

ដូច្នេះនៅក្នុងជំពូកទី៣. ផ្នែកទី២. មាត្រាទី១៣ នៃច្បាប់នេះ (ការរំលោភបំពានដោយជំហរខុសគ្នាភាព លើទីផ្សារ) ក៏ជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់មិនអាចខ្វះបាន ក្នុងការទប់ស្កាត់នូវសកម្មភាពការរារាំង វិវត្តន៍ និង បង្កូចការប្រកួតប្រជែង ។

ដោយសារទីផ្សារកម្ពុជាមានទំហំតូច អាចបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ក្រុមហ៊ុនធំៗ ដែលមាន “ជំហរ ខុសគ្នាភាពលើទីផ្សារ” ធ្វើសកម្មភាពរារាំង វិវត្តន៍ និង បង្កូចការប្រកួតប្រជែង **ទើបមាត្រា១៣ នៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះត្រូវបានស្នើសុំការយល់ព្រមអនុម័ត** ក្នុងគោលបំណងដើម្បីចូលរួមការពារ និង ជំរុញឲ្យ មានការប្រកួតប្រជែងដោយសេរី និង ស្មើភាព ។ លើសពីនេះ គឺដើម្បីបង្កើតឲ្យមានបរិយាកាសអាជីវកម្ម និង វិនិ យោគទុនថ្មីៗបន្ថែមទៀត ដោយផ្តល់លទ្ធភាពពិសេសជូនអ្នកប្រើប្រាស់ ឬ អតិថិជនឲ្យមានជម្រើសច្រើនក្នុងការ ស្វែងរកផលិតផល និង សេវាកម្មដែលមានតម្លៃកាន់តែទាប និង ប្រកបដោយគុណភាព ។

**ប្រភេទបញ្ញត្តិកម្ម៖**

|        |                |            |        |               |        |           |
|--------|----------------|------------|--------|---------------|--------|-----------|
| ច្បាប់ | ព្រះរាជក្រឹត្យ | អនុក្រឹត្យ | ប្រកាស | សេចក្តីសម្រេច | សារាចរ | ផ្សេងៗទៀត |
|--------|----------------|------------|--------|---------------|--------|-----------|

|                                     |                          |                          |                          |                          |                          |                          |
|-------------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
|-------------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|

**ផលប៉ះពាល់នៃសំណើបញ្ញត្តិកម្មលើវិស័យ៖**

សេដ្ឋកិច្ច    សង្គមកិច្ច    កសិកម្ម    បរិស្ថាន

**១. ការកំណត់បញ្ញត្តិ**

**១.១. បញ្ហាចម្បងដែលបញ្ញត្តិកម្មនេះមានបំណងដោះស្រាយ**

- ទប់ស្កាត់ការរារាំង វិភក្តិ និង បង្កើនការប្រកួតប្រជែងដោយបុគ្គលដែលមានជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ

ជាទូទៅ នៅក្នុងចរន្តសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី ប្រសិនបើអាជីវកម្មរបស់បុគ្គលណាមួយ ឬ ក្រុមបុគ្គលណាមួយ មានជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារហើយ បុគ្គលទាំងនោះតែងតែរកគ្រប់វិធីដើម្បីការពារ និង ពង្រីកអាជីវកម្ម ឬ ស្វែងរកផលចំណេញបន្ថែមទៀតសម្រាប់ខ្លួន ក៏ប៉ុន្តែវិធីដែលពួកគេយកមកប្រើប្រាស់ដើម្បីទទួលបានផលចំណេញកាន់តែច្រើននោះ តែងតែបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់គូប្រកួតប្រជែង អតិថិជន អ្នកប្រើប្រាស់ទូទៅ និង សេដ្ឋកិច្ចជាតិផងដែរ ។

សកម្មភាពដែលពួកគេតែងតែប្រព្រឹត្ត គឺរួមមានដូចខាងក្រោម៖

១. ការតម្រូវ ឬ ការបញ្ចុះបញ្ចូលឱ្យអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ឬ អតិថិជនមិនឱ្យធ្វើអាជីវកម្មជាមួយគូប្រកួតប្រជែងណាមួយ ឬ គូប្រកួតប្រជែងសក្តានុពល ។
២. ការបដិសេធមិនព្រមផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬ សេវាកម្មឱ្យគូប្រកួតប្រជែងណាមួយ
៣. ការលក់ទំនិញ ឬ សេវាកម្មលក្ខខណ្ឌដែលអ្នកទិញត្រូវទិញទំនិញ ឬ សេវាផ្សេងៗ ដោយឡែកដែលមិនទាក់ទងនឹងកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា ។
៤. ការលក់ទំនិញ ឬសេវាកម្មក្នុងតម្លៃទាបជាងថ្លៃដើមផលិត និង
៥. ការបដិសេធមិនឱ្យគូប្រកួតប្រជែងណាមួយ ប្រើប្រាស់មធ្យោបាយចាំបាច់ ។

ជាក់ស្តែងយើងសង្កេតឃើញថា កន្លងមកមានសកម្មភាពរំលោភបំពានដោយជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ ហើយយើងក៏សង្ឃឹយថា ក្រុមហ៊ុនមួយចំនួនផ្សេងទៀតដែលមានជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារបានធ្វើសកម្មភាពរារាំង វិភក្តិ និង បង្កើនការប្រកួតប្រជែងផងដែរដូចជា៖

**ក/- ក្នុងវិស័យទូរគមនាគមន៍:** នៅឆ្នាំ២០០៨ ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មានក្រុមហ៊ុនផ្តល់សេវាទូរស័ព្ទចំនួន តែ ០៤ (បួន) ប៉ុណ្ណោះ ។ ក្រោយមកនៅឆ្នាំ២០១០ ក្រុមហ៊ុនផ្តល់សេវាទូរស័ព្ទបានកើនឡើងដល់ចំនួន ១០ (ដប់) ដោយគិតបញ្ចូលទាំងក្រុមហ៊ុនថ្មីមួយដែលទើបបង្កើតផងដែរ ។ ដោយមានការប្រកួតប្រជែងយ៉ាងខ្លាំងក្លា ក្រុមហ៊ុនដែលមានជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារក្នុងការផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យអតិថិជនហៅទូរស័ព្ទបានច្រើន (Access to calling) បានប្រើប្រាស់គ្រប់មធ្យោបាយ ដើម្បីបន្ធាបតម្លៃហៅទូរស័ព្ទចេញរបស់ក្រុមហ៊ុនខ្លួនមកត្រឹមតែ ០៤ សេន/នាទី តែប៉ុណ្ណោះ ដែលនេះជាតម្លៃទាបជាងថ្លៃដើមផលិត ក្នុងគោលបំណងដើម្បីផ្តល់គូប្រកួតប្រជែងបានសិន ទើបអាចតម្លើងថ្លៃហៅចេញឱ្យបានខ្ពស់វិញ ។ ក្រោយពីសង្គ្រាមថ្លៃនេះ (Price War) គឺ

គ្មានគុណភាពប្រកួតប្រជែងណាមួយទទួលបានផលចំណេញឡើយ មិនតែប៉ុណ្ណោះថែមទាំងបណ្តាលឲ្យបរិយាកាស អាជីវកម្ម ក៏ដូចជាសេដ្ឋកិច្ចលើវិស័យនេះកាន់តែអាក្រក់ឡើង ដោយធ្វើឲ្យទីផ្សារមិនមានគុណភាពប្រកួតប្រជែងទៀត ឡើយ ដែលសកម្មភាពទាំងនេះ គឺត្រូវបានហាមឃាត់ដោយច្បាប់ស្តីពីការប្រកួតប្រជែង ។

ដោយសារព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមិនទាន់មានច្បាប់នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចធ្វើអន្តរាគមន៍ ដោយចេញលិខិតប្រកាសអន្តរក្រសួងលេខ: ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ២០១៤ ស្តីអំពី ការកំណត់តម្លៃ (Predatory Pricing) ហៅទូរស័ព្ទចេញ មិនឲ្យលើសពី ០៤ សេន/នាទី ឡើយ ។

**ខ/- ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន:** ក្រុមហ៊ុនមួយចំនួន ដែលមានជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារផ្នែកដឹកជញ្ជូន អាចបញ្ចុះ បញ្ចូលអ្នកផ្តល់សេវាកម្មកំពង់ផែផ្លូវទឹក ឬ កំពង់ផែស្នួត មិនឲ្យផ្តល់សេវាកម្មដល់ក្រុមហ៊ុនផ្សេងទៀតដែលជាគូ ប្រកួតប្រជែងរបស់ខ្លួន ដែលសកម្មភាពនេះអាចចូលរួមធ្វើឲ្យតម្លៃនៃការដឹកជញ្ជូនកើនឡើងយ៉ាងខ្ពស់ ។

**គ/- ក្នុងវិស័យកសិកម្ម:** ក្រុមហ៊ុនដែលមានជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារក្នុងការប្រមូលទិញស្រូវដើម្បីផលិតជាអង្ករ សម្រាប់លក់ ឬ នាំចេញ អាច តម្រូវ ឬ បញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ឬ អ្នកផ្តល់សេវាកម្ម ដែលមានម៉ាស៊ីនច្រូត និង ម៉ាស៊ីនសម្អាតស្រូវ មិនឲ្យធ្វើសេវាកម្មច្រូត ឬ សម្អាតស្រូវឲ្យប្រជាកសិករណា ដែលមិនលក់ស្រូវឲ្យខ្លួននាពេល ប្រមូលផលនោះឡើយ ឬ បញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកមានម៉ាស៊ីននោះ ឲ្យផ្តល់សេវាកម្មច្រូត ឬ សម្អាត នៅដំណាក់កាល ចុងក្រោយគេ ដែលការយឺតយ៉ាវនោះអាចធ្វើឲ្យគុណភាព និង បរិមាណស្រូវមានការខូចខាត និងបាត់បង់ ដែលញ៉ាំងឲ្យប្រជាកសិករត្រូវតែបង្ខំចិត្តលក់ស្រូវរបស់ខ្លួនក្នុងតម្លៃថោកបាន ។ល។

**១.២. បញ្ហាពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀតដែលបញ្ញត្តិកម្មនេះអាចជួយដោះស្រាយបានផងដែរ**

- ចូលរួមចំណែកលុបបំបាត់បាននូវភាពអ៊ីរទាំ កង្វល់ ប្រតិកម្ម ភាពមិនសប្បាយចិត្ត និង បញ្ហាប្រឈម របស់ អ្នកប្រើប្រាស់ អាជីវករ ពាណិជ្ជករ និង ក្រុមហ៊ុនដែលប្រកបអាជីវកម្មដោយស្មោះត្រង់ ដោយសារការរំលោភបំពានដោយក្រុមហ៊ុនធំ ឬ ក្រុមហ៊ុនដែលមានជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ ។
- ចូលរួមលុបបំបាត់ចាំងចូលទីផ្សារ ជម្រុញការបង្កើតថ្មី និង បង្កឲ្យមានការប្រកួតប្រជែងកាន់តែប្រសើរ ឡើង ។
- ចូលរួមបង្កើតទំនុកចិត្តដល់ធុរកិច្ចទាំងក្នុង និង ក្រៅប្រទេស
- ចូលរួមកាត់បន្ថយបាននូវការងសម្ពាធពីសហគមន៍អន្តរជាតិ អំពីលក្ខខណ្ឌកសាងច្បាប់នេះ ក្នុងការ ចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (WTO) ក៏ដូចជាមាជិកនៃសហគមន៍អាស៊ាន ។
- ចូលរួមកាត់បន្ថយបន្ទុកចំណាយរបស់ផលិតកម្ម សេវាកម្ម របស់ធុរកិច្ចផ្សេងៗ ក៏ដូចជាធ្វើឲ្យតម្លៃ ផលិតផល និង តម្លៃសេវាកម្ម មានការថយចុះ ។
- ចូលរួមបង្កើនទំនុកចិត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ អ្នកប្រើប្រាស់ អាជីវករ ពាណិជ្ជករ លើរាជរដ្ឋាភិបាល ។
- ចូលរួមកាត់បន្ថយការឧបត្ថម្ភធន និង កិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

- សំណើបញ្ចេញព្រឹត្តិកម្មនេះ មិនត្រឹមតែមិនមានផលប៉ះពាល់ដល់ការប្រកួតប្រជែងតែប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែថែមទាំង ចូលរួមការពារមិនឲ្យមាន ការរារាំង រឹតត្បិត និង បង្កការប្រកួតប្រជែងទៀតផង ។

**២. គោលបំណង**

មាត្រានេះមានគោលបំណងចូលរួមជំរុញឲ្យមានការប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាព ដោយមិនអនុញ្ញាត ឲ្យមានការរំលោភបំពានដោយ “ជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ” ឡើយ ដោយផ្តល់ឱកាសឲ្យអតិថិជន ឬ អ្នកប្រើ ប្រាស់ទទួលបានទំនិញ និង សេវាក្នុងតម្លៃទាប និង មានគុណភាព ។

ទន្ទឹមនឹងនេះ វាក៏ចូលរួមចំណែកជម្រុញឲ្យមានការបង្កើតនូវធុរៈកិច្ចថ្មីៗក្នុងទីផ្សារ ដែលនឹងនាំ ទៅរកការរីកចំរើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចជាតិបន្ថែមទៀត ។

**៣. ជម្រើស**

-ជម្រើសទី១: រក្សាស្ថានភាពដើម (មិនមានមាត្រា១៣. នៃផ្នែកទី២. ជំពូកទី៣ នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រកួត ប្រជែង ) ។

-ជម្រើសទី២: មានមាត្រា១៣. ផ្នែកទី២. ជំពូកទី៣ នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រកួតប្រជែង ។

**៤. ការប៉ាន់ស្មានបឋមលើបុរេទេសន្តរកម្មនៃការកាត់បន្ថយ និង ផលប៉ះពាល់**

**៤.១. ការកំណត់កាតព្វកិច្ច និង បុរេទេសន្តរកម្មចំណាយ**

| ជម្រើស  | រាជរដ្ឋាភិបាល   | ធុរកិច្ច  |
|---|---|---|
| ជម្រើសទី១:<br>រក្សាស្ថានភាពដើម ។  | -ឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខណៈរបស់ WTO និង សហគមន៍អាស៊ាន ។<br>-រដ្ឋាភិបាលនឹងត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍ក្នុងករណី ចាំបាច់ និង ឧបត្ថម្ភធន ។   | -ចំណាយរបស់ផលិតកម្ម សេវាកម្ម របស់ធុរកិច្ចផ្សេងៗ ក៏ដូចជាធ្វើឲ្យ តម្លៃផលិតផល និង តម្លៃសេវាកម្ម មានតម្លៃខ្ពស់ ។   |
| ជម្រើសទី២:<br>សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការ ប្រកួតប្រជែង(មាត្រា១៣: ការ រំលោភបំពានដោយជំហរ ឧត្តមភាពលើទីផ្សារ) ។ | -កិច្ចប្រជុំក្រុមការងារបច្ចេកទេសរបស់ នាយកដ្ឋាននីតិកម្មនៃក្រសួងពាណិជ្ជ កម្ម ជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងពាណិជ្ជ កម្ម អំពីច្បាប់ ស្តីពី“ការប្រកួតប្រជែង”បានចំនួន១៥០ (មួយរយហាសិប)លើក ក្នុងនោះអំពីមាត្រា ១៣ មានចំនួន ៥០(ហាសិប) លើក ។<br>-កិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាអ្នកច្បាប់នៃទីស្តី ការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីមានរយៈពេល ៣០ លើក (សាមសិប)លើកក្នុងនោះកិច្ចប្រជុំអំពី | -ចូលរួមសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោប- ជាមួយអាជីវករ ក្រុមហ៊ុន និង ភាគី ពាក់ព័ន្ធចំនួន ០៦ (បួន) លើក គិតជាមធ្យម អំពីមាត្រា១៣ ចំនួន ០២ លើក ។<br>-ចូលរួមសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយ /បណ្តុះបណ្តាល ចំនួន ០១ (មួយ) លើក (ចំនួន៦០០ក្រុម ហ៊ុនអាជីវកម្ម) ។<br>-ជួលមេធាវី ឬ អ្នកប្រឹក្សាដើម្បី |

|  |   |  |
|--|---|--|
|  | <p>មាត្រា១៣ មានចំនួន ០៥ (ប្រាំ) លើក ។</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-កិច្ចប្រជុំក្រុមការងារបច្ចេកទេសជាមួយអន្តរក្រសួងអំពីមាត្រា១៣ មានចំនួន ០៥ (ប្រាំ) លើក ។</li> <li>-សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអាជីវករ ក្រុមហ៊ុន និង ភាគីពាក់ព័ន្ធមានចំនួន០៦(ប្រាំមួយ) លើក គិតជាមធ្យមសម្រាប់មាត្រា១៣ គឺចំនួន ០២ លើក។</li> <li>-បោះពុម្ពសៀវភៅច្បាប់ចំនួន ១៥០០០ (មួយម៉ឺនប្រាំពាន់)ក្បាល គិតជាមធ្យមសម្រាប់សន្លឹកមាត្រា ១៣ គឺប្រមាណ ៣០០០ (បីពាន់ក្បាល) ។</li> <li>-បង្កើតគណៈកម្មាធិការកិច្ចការប្រកួតប្រជែងមួយដែលមានសមាសភាពសរុបចំនួន ១៣ (ដប់បី) រូប x (២០០០០០០ រៀល)</li> <li>-ចំណាយផ្សេងៗ ។ល។</li> </ul> | <p>ផ្តល់យោបល់ឲ្យក្រុមហ៊ុន និង អាជីវកម្មពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាព“រំលោភបំពានដោយជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ” ចំនួនប្រមាណ ១០០០ក្រុមហ៊ុន ឬ អាជីវកម្ម x៥០០\$ ។</p> <p>-ចំណាយផ្សេងៗ ។ល។</p> |
|--|---|--|

៤.២. ការកំណត់បុរេករនៃផលចំណេញ

| ជម្រើស  | បុរេករនៃផលចំណេញ   |
|---|---|
| ជម្រើសទី១: រក្សាស្ថានភាពដើម ។   | -គ្មាន  |
| ជម្រើសទី២:សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការប្រកួតប្រជែង (មាត្រា១៣: ការរំលោភបំពានដោយជំហរឧត្តមភាពលើទីផ្សារ) ។ | <ul style="list-style-type: none"> <li>- មានច្បាប់ និង យន្តការសម្រាប់អនុវត្តន៍ស្របតាមចរន្តសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក ជាពិសេសជាមួយសហគមន៍អាស៊ាន ។</li> <li>- ជួយអ្នកប្រើប្រាស់ឱ្យទទួលបានទំនិញ និង សេវាក្នុងតម្លៃទាប មានគុណភាពខ្ពស់ និង មានជម្រើសច្រើន ។</li> <li>- ផ្តល់បរិយាកាសល្អ និង ភាពទាក់ទាញដល់វិនិយោគិនថ្មីៗទាំងក្នុង និង ក្រៅប្រទេស ។</li> <li>- បង្កើតបរិយាកាសប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាព និង ប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ច ។</li> <li>- ផ្តល់ទំនុកចិត្តដល់ធុរកិច្ចជន/ពាណិជ្ជករ ទាំងក្នុង និង ក្រៅប្រទេសអំពីការធ្វើពាណិជ្ជកិច្ច ។</li> <li>- បង្កលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការស្រាវជ្រាវ គ្រប់គ្រង និង</li> </ul> |

|  |   |
|--|---|
|  | <p>ត្រួតពិនិត្យ អាជីវកម្មលើទីផ្សារ ។</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- កាត់បន្ថយគ្រោះ នៃអតិផរណាទំនិញ</li> <li>- បង្កើនទំនុកចិត្តពីប្រជាពលរដ្ឋក៏ដូចជាអាជីវករ ពាណិជ្ជករ ក្រុមហ៊ុន មកលើការដឹកនាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។</li> <li>- ចូលរួមលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបានល្អ ប្រសើរជាងមុន ។</li> <li>- កាត់បន្ថយបន្ទុកចំណាយផ្សេងរបស់ធុរកិច្ច</li> <li>- កាត់បន្ថយការខុបត្តមធន និង អន្តរាគមន៍នានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។ល។</li> </ul> |
|--|---|

**៤.៣. វិសាលភាពនៃជម្រើសនីមួយៗ**

| ជម្រើស  | វិស័យ ឬ ប្រភេទធុរកិច្ច  | ចំនួនធុរកិច្ច     | ឯកសារយោង ឬ ភស្តុតាង    |
|---|---|-------------------|------------------------|
| ជម្រើសទី១: រក្សាស្ថានភាពដើម   | <ul style="list-style-type: none"> <li>-អុនកប្រើប្រាស់/ អតិថិជន</li> <li>-ពាណិជ្ជជករ /កសិករ</li> <li>-ក្រុមហ៊ុន</li> <li>-សេដ្ឋបកិច្ចចជាតិ</li> </ul> | មិនទាន់កំណត់បាន ។ | មិនទាន់បានស្រាវជ្រាវ ។ |
| ជម្រើសទី២: សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការប្រកួតប្រជែង (មាត្រា១៣៖ ការរំលោភបំពានដោយជំហរខុត្តមភាពលើទីផ្សារ) | <ul style="list-style-type: none"> <li>-អុនកប្រើប្រាស់/ អតិថិជន</li> <li>-ពាណិជ្ជជករ / ក្រុមហ៊ុន</li> <li>-សេដ្ឋបកិច្ចចជាតិ</li> </ul>                | មិនទាន់កំណត់បាន ។ | មិនទាន់បានស្រាវជ្រាវ ។ |
|   |   |                   |                        |

**៥. កិច្ចចាត់តាំងយោបល់**

-កិច្ចប្រជុំក្រុមការងារបច្ចេកទេសរបស់ នាយកដ្ឋាននីតិកម្មនៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួង ៣/ ណិ អំពីច្បាប់ស្តីពី“ការប្រកួតប្រជែង”បានចំនួន១៥០ (មួយរយហាសិប)លើក ក្នុងនោះអំពីមាត្រា ១៣ មាន ចំនួន ៥០(ហាសិប) លើក ។

- កិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាអ្នកច្បាប់នៃទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីមានរយៈពេល ៣០ លើក (សាមសិប)លើក ក្នុងនោះ កិច្ចប្រជុំអំពីមាត្រា១៣ មានចំនួន ០៥ (ប្រាំ) លើក ។
- កិច្ចប្រជុំក្រុមការងារបច្ចេកទេសជាមួយអន្តរក្រសួងអំពីមាត្រា១៣ មានចំនួន ០៥ (ប្រាំ) លើក ។
- សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអាជីវករ ក្រុមហ៊ុន និង ភាគីពាក់ព័ន្ធមានចំនួន០៦(ប្រាំមួយ) លើកគិតជាមធ្យម សម្រាប់មាត្រា១៣ គឺចំនួន ០២ លើក ។ល។

**៦. សន្និដ្ឋាន**

**តើចាំបាច់ត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃពេញលេញ (RIS) ដែរឬទេ?**

មិនចាំបាច់

ក្រោយពីបានវិភាគលើបន្ទុកចំណាយ និង ផលចំណេញរួចមក យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា៖

-**ជម្រើសទី១:** រាជរដ្ឋាភិបាលមានការលំបាកក្នុងការតាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និង ស្រាវជ្រាវដោយសារមិនមានលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ / បញ្ញត្តិកម្ម និង យន្តការណាមួយដើម្បីអនុវត្ត ឲ្យស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ ។ លើសពីនេះ កម្រិតជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ អាចនឹងមានការធ្លាក់ចុះតាមរយៈ ការតម្លើងថ្លៃទំនិញ និង សេវាកម្ម ផ្សេងៗផងដែរ ។

-**ជម្រើសទី២:** រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងទទួលបានផលចំណេញមួយចំនួនបន្ថែមទៀត ដែលមិនអាចគណនាបានដូចជា៖

- មានច្បាប់ និង យន្តការសម្រាប់អនុវត្តស្របតាមចរន្តសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក ជាពិសេសជាមួយសហគមន៍អាស៊ាន ។
- ជួយអ្នកប្រើប្រាស់ឱ្យទទួលបានទំនិញ និង សេវាក្នុងតម្លៃទាប មានគុណភាពខ្ពស់ និង មានជម្រើសច្រើន ។
- ផ្តល់បរិយាកាសល្អ និង ភាពទាក់ទាញដល់វិនិយោគិនថ្មីៗ ទាំងក្នុង និង ក្រៅប្រទេស ។
- បង្កើតបរិយាកាសប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាព និង ប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ច ។
- ផ្តល់ទំនុកចិត្តដល់ធុរកិច្ចជន/ពាណិជ្ជករ ទាំងក្នុង និង ក្រៅប្រទេស អំពីការធ្វើពាណិជ្ជកិច្ច ។
- បង្កលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការស្រាវជ្រាវ គ្រប់គ្រង និង ត្រួតពិនិត្យ អាជីវកម្មលើទីផ្សារ ។
- កាត់បន្ថយគ្រោះ នៃអតិផរណាទំនិញ
- បង្កើនទំនុកចិត្តពីប្រជាពលរដ្ឋ ក៏ដូចជាអាជីវករ ពាណិជ្ជករ ក្រុមហ៊ុន មកលើការដឹកនាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។
- ចូលរួមលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបានល្អប្រសើរជាងមុន ។
- កាត់បន្ថយបន្ទុកចំណាយផ្សេងរបស់ធុរកិច្ច
- កាត់បន្ថយការឧបត្ថម្ភធន និង អន្តរាគមន៍នានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។ល។ ដែលផលចំណេញទាំង



នេះ ក៏ជាកត្តាលើករចូលរួមចំណែកក្នុងការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ប្រកបដោយចីរភាពផងដែរ ។

**៧. ការអនុវត្តតួនាទី និង ការតាមដានត្រួតពិនិត្យ**

បន្ទាប់ពីបានប្រកាសដោយព្រះរាជក្រម ច្បាប់នេះនឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តជាការប្រញាប់ ។

ច្បាប់នេះ ផ្តល់ឱកាសឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការចេញប្រកាស ឬ អនុក្រឹត្យនានាដែលពាក់ព័ន្ធ និង ចាំបាច់សម្រាប់អនុវត្តន៍ ។

នាយកដ្ឋានកិច្ចការពារអ្នកប្រើប្រាស់ នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកាំកុងត្រូល និង នាយកដ្ឋាននីតិកម្ម នៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ដែលជាអ្នកប្រឹក្សាយោបល់ ឬ ចាត់ចែងរៀបចំអ្នកពិគ្រោះយោបល់សម្រាប់ដោះស្រាយវិវាទ នឹងត្រូវទទួលខុសត្រូវជាអ្នកស្រាវជ្រាវ ត្រួតពិនិត្យ ចោទប្រកាន់ និង ដោះស្រាយវិវាទដែលកើតចេញពីការរំលោភបំពានច្បាប់ ឬ មាត្រា១៣ នេះ ។

រៀបចំរបាយការណ៍អំពីសកម្មភាព និង លទ្ធផល នៃការអនុវត្តច្បាប់នេះជូន គ.ប.ក ក៏ដូចជារាជរដ្ឋាភិបាលផងដែរ ។

ច្បាប់ ឬ មាត្រានេះ នឹងត្រូវមានការត្រួតពិនិត្យ និង វាយតម្លៃឡើងវិញអំពីផលប៉ះពាល់ / លទ្ធផលដែលសម្រេចបានពីការអនុវត្តក្នុងរយៈពេល ០៣ (បី) ឆ្នាំ ។

| ដំណើរការ   | ឈ្មោះ                | មុខងារ                  | ទំនាក់ទំនង   |
|--|----------------------|-------------------------|--------------|
| រៀបចំដោយ<br>ក្រុមការងារ RIA របស់<br>ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម<br>(MOC-RIA TEAM)៖ | ឯ.ខ ប៉ែន សុវិជាតិ    | ប្រធាន                  | ០១២ ៨១៦ ៦៦៣  |
|  | លោក យឹម ចំណាប់ភក្តី  | អនុប្រធានអចិន្ត្រៃយ៍    | ០១២ ៩៨ ៧៨ ៧៨ |
|  | លោក យូ ម៉ាប់         | អនុប្រធាន               | ០៨៩ ៧៦ ៧៦ ៨៦ |
|  | លោក អេន ឌី           | សមាជិក                  | ០១២ ៨៨០ ៣៤៨  |
|  | លោក សំ ចិត្រា        | សមាជិក                  | ០១១ ៦៣៥ ៩៣៥  |
|  | លោក គាន សុចិន្តា     | សមាជិក                  | ០១៦ ៦៣៦ ៦៣៥  |
|  | លោក ម៉ឺ គាតុលា       | សមាជិក                  | ០១២ ៨៤៥ ៣៦៧  |
|  | លោក សុខ ធីតា         | សមាជិក                  | ០៧០ ៧៩០ ៧៨៩  |
|  | លោក ផេង បូរ៉ា        | សមាជិក                  | ០១៧ ៤៥៥ ១២២  |
|  | លោក កែវ បុនថេង       | សមាជិក                  | ០១២ ៨០១ ៩៩៦  |
|  | លោក ប៉ូច សៀងហៃ       | សមាជិក                  | ០៨៩ ៥១០ ៦០០  |
|  | លោក ប៉ា លន់រស្មី     | សមាជិក                  | ០១៧ ៤៥៥ ១២២  |
| ផ្តល់យោបល់ដោយក្រុម<br>RIAរបស់ ECOSOC៖                                    | ឯកឧត្តម ប៊ិច សុខា    | អ្នកគ្រប់គ្រងគម្រោងRIA  | ០១២ ៦៩៨ ៩៩៩  |
|  | ឯកឧត្តម អេង រត្នមុនី | ប្រធានក្រុមបណ្តុះបណ្តាល | ០១២ ៩១២ ០០៩  |
|  | លោក រ៉ុម ផល្លីស      | បុគ្គលិករដ្ឋបាល         | ០៧៨ ២៣៥ ០៧៨  |
|  | កញ្ញា ហៃ ស្រីលក្ខ    | សមាជិក                  | ០១៦ ៤២៧ ៤២៩  |

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃសុក្រ ៩រោច ខែអស្សុជ ឆ្នាំច. សំរឹទ្ធស័ក. ព.ស ២៥៦២  
ថ្ងៃទី០២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨

**អ្នកធ្វើរបាយការណ៍**

**អនុប្រធានអចិន្ត្រៃយ៍ក្រុមការងារ**

**បានឃើញ និង ឯកភាព  
ប្រធានក្រុមការងារ**

**យីម ចំណាប់ភក្តី**

**ម៉ែន សុវិជិត**